

А. О. Варданян
Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ
ІНШОМОВНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВУЗІВ

Стаття присвячена проблемі визначенню рівнів іншомовної мовленнєвої компетентності. У роботі досліджено єдиний міжнародний стандарт, що докладно описує всі складові мови. Увага приділена професійному тесту з англійської мови. Цей тест є міжнародним і оцінює мовні та комунікативні навички фахівців в області охорони здоров'я, які прагнуть отримати практику в англomовному середовищі. Напрямами подальшого дослідження визначено розширення методичної бази з даного питання, використання отриманих даних у сучасній практиці.

Ключові слова: іноземна мова, мовленнєва компетентність, рівень оволодіння мовою, вищий навчальний заклад, професійний тест.

Статья посвящена проблеме определению уровней иноязычной языковой деятельности. В работе рассмотрен единый международный стандарт, который подробно описывает все составляющие языка. Внимание уделено профессиональному тесту по английскому языку. Этот тест является международным и оценивает языковые и коммуникативные навыки специалистов в области здравоохранения, стремящихся получить практику в англоязычной среде. Направлениями дальнейшего исследования определены расширение методической базы по данному вопросу, использование полученных данных в современной практике.

Ключевые слова: иностранный язык, речевая компетентность, уровень владения языком, высшее учебное заведение, профессиональный тест.

The article deals with the problem of defining levels of foreign language competence. The paper examines the international standard that describes in

detail all the components of language. Attention is paid to professional English test. This test is international and it assesses language and communication skills of experts in health care who seek training in English-speaking environment. Areas for future research are defined in the expansion of methodological framework on this issue, use the data obtained in teaching, creating manuals for teachers.

Keywords: foreign language, speech competence, level of mastering a language, higher educational institution, occupational test.

У рамках реалізації концепції модернізації професійної освіти в нормативну і практичну складову освіти поряд зі знаннями, уміннями і навичками вводиться поняття компетентності. Серед багатьох компетентностей, що представляють теоретичний і практичний інтерес у підготовці фахівців, виділимо комунікативну компетентність. Сучасний процес навчання іноземної мови у ВНЗ повинен складатися із засвоєння студентом знань про систему іноземної мови та його вміння застосовувати отримані знання на практиці, так як кінцевим результатом навчання є мовна діяльність студента. Це служить підставою для розуміння комунікативної компетентності студента як сукупної цілісності вміння, мотивації та готовності реалізовувати в різних комунікативних ситуаціях знання, вміння і навички, отримані при вивченні курсу «Іноземна мова».

Особливості організації іншомовної підготовки на немовних факультетах, високі вимоги до контролю мовних навичок і умінь, впровадження нових освітніх технологій, в тому числі технологій контролю і тестування, визначають *актуальність розглянутої нами проблеми.*

Завданням нашої роботи є розглянути основну шкалу та рівні іншомовної комунікативної компетентності. Це питання розглядалося в наукових працях Е. Г. Азімова, А. Н. Щукіна, Н. А. Трубіціної, Н. Н. Акімової, Дж. С. Олдерсона, Д. Рид.

Знання мови на певному рівні може бути зовсім різним для різних мов. У британській методичній традиції рівень володіння англійською мовою визначається тим, наскільки студент наближається у своїй мовній поведінці

до носія мови. «Під рівнем іншомовної комунікативної компетенції слід розуміти один із спеціально виділених рівнів комунікативного володіння людською мовою, для якої характерні конкретні характеристики мовної, мовленнєвої та соціокультурної поведінки людини, що дозволяє відрізнити цей рівень від інших рівнів володіння мовою як засобом спілкування і пізнання в рамках якоїсь методичної класифікації рівнів» [1, с. 73].

Поняття рівня володіння іноземною мовою можна визначити як здатність студента граматично правильно і комунікативно прийнятно оформляти свої іншомовні висловлювання для вирішення певних функціональних завдань спілкування, що передбачає володіння певною сукупністю мовленнєвих і соціокультурних знань, навичок і умінь [2, с. 119].

Для того, щоб оцінити рівень знання англійської мови існують певні міжнародні системи. У нашій роботі ми розглянемо одну з них.

Європейська асоціація екзаменаційних рад з іноземних мов ALTE (The Association of Language Testers of Europe) – об'єднання провідних національних організацій, що займаються тестуванням на знання мови як іноземної. Завданням ALTE є розробка єдиних стандартів тестування з однозначним розподілом компетенцій за рівнями володіння мовою [4, с. 165]. Стандарт має 6 рівнів і він ліг в основу Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (Common European Framework of Reference). Сама шкала складається з 3 великих рівнів знання мови: А, В і С – або, відповідно, Basic user (базовий, ви починаєте розуміти), Independent user (незалежний, ви починаєте доносити практично будь-яку думку), Proficient user (вільне володіння, ви наближаєтеся до носіїв мови). Кожен з цих рівнів розбивається ще на два – А1, А2, В1, В2, С1, С2 – усього 6 рівнів. CEFR використовує так званий action-oriented approach, «орієнтований на дію». Тобто для визначення рівня використовуються не знання якихось спеціальних граматичних структур або наборів слів, а «що може зробити» користувач.

Документ Ради Європи «Common European Framework of Reference: Learning, Teaching, Assessment» («Загальноєвропейські компетенції володіння

іноземною мовою: вивчення, викладання, оцінювання») пропонує систематизацію підходів до викладання іноземної мови та стандартизацію оцінок рівнів володіння іноземною мовою [3, с. 46] .

Одним зі способів об'єктивної оцінки реального рівня володіння ІМ є міжнародні стандартизовані тести (іспити), які мають на меті або підтвердити заявлений рівень, або носять діагностичний характер. Оскільки наша робота охоплює і мовленнєву діяльність лікарів, розглянемо один з таких тестів.

Професійний тест з англійської мови (The Occupational English Test) є міжнародним тестом, який оцінює мовні та комунікативні навички фахівців в області охорони здоров'я, які прагнуть отримати практику в англійськомовному середовищі. ОЕТ був розроблений в кінці 1980-х років професором Тімом Макнамарі, під керівництвом австралійського Національного бюро визнання іноземних кваліфікацій (Australian National Office for Overseas Skills Recognition). З тих пір тест постійно досліджується і безперервно покращується для того, щоб він відповідав сучасній теорії і практиці.

Велика увага приділена поточній валідності і надійності тесту. Провідні вчені вносять свій внесок у подальший розвиток тесту, проводяться консультації з експертами з конкретних питань з метою забезпечення того, щоб завдання були засновані на типових ситуаціях і вимогах професії.

ОЕТ тестує практикуючих лікарів у наступних 12 професіях: стоматологія, фармація, дієтетика, фізіотерапія, медицина, лікування захворювань ніг, догляд, рентгенографія, трудотерапія, патологія мови, оптометрія, ветеринарія [5, с. 71].

ОЕТ охоплює всі чотири мовні навички з акцентом на комунікації в середовищі охорони здоров'я. Тест складається з чотирьох підтестів: аудіювання, письмо, читання і розмовна частина.

Аудіювання містить у собі дві частини. В частині А, кандидати слухають змодельовані консультації (діалог) між лікарем і пацієнтом і роблять певні нотатки під заголовками. У частині Б, кандидати слухають

медпрацівника, який розмовляє на тему, пов'язану зі здоров'ям, і заповнюють ряд відкритих питань.

Читання складається також з двох частин. У частині А, тривалістю 15 хвилин, кандидати мають проглянути 3 або 4 коротких тексти і завершити сумарний абзац, заповнюючи пропущені слова. Ця частина тесту призначена для перевірки здатності читача сканувати тексти, виділяти головну інформацію і узагальнювати її. У частині Б, тривалістю 45 хвилин, кандидати читають два уривки на загальні теми з медицини та відповідають на 8-10 питань множинного вибору до кожного тексту. Ця частина призначена для перевірки здатності читати і розуміти довгі тексти.

У письмі кандидати мають написати лист, як правило, це направлення. Для деяких професій потрібен лист іншого типу, наприклад, про переведення, виписка або лист-порада пацієнтові. Кандидатам надаються тематичні вирази, які повинні бути включені в їх листі.

Розмовна частина тесту містить бесіду один на один зі співрозмовником. Вона починається з короткого інтерв'ю про професійний досвід кандидата. За ним слідує дві рольові гри. Кандидати мають 2-3 хвилини, щоб підготуватися до кожної з них. Рольова гра триває близько п'яти хвилин і заснована на типових взаємодіях між медичним працівником і пацієнтом. Кандидат приймає роль своєї професії (наприклад, медсестри) і інтерв'юєр виступає в ролі пацієнта або іноді родича чи опікуна. Для ветеринарії інтерв'юєр є власником або опікуном тварини [5, с. 71].

Кожен з цих чотирьох підтестів оцінюється рівнем від А до Е, де А – найвищий і Е є найнижчим.

Проведене дослідження не є вичерпним щодо порушеної проблеми. Ураховуючи її актуальність, важливими напрямками подальшого дослідження вважаємо: розширення діагностичної та методичної бази з проблем визначення рівнів володіння іншомовною мовленнєвою компетентністю студентів медичних вузів; використання отриманих даних безпосередньо в сучасній практиці цих закладів при комплексному вирішенні

проблем навчання англійської мови; створення методичних посібників для викладачів, які працюють над цією проблемою.

ЛІТЕРАТУРА

- 1) Сафонова В. В. Коммуникативная компетенция: современные подходы к многоуровневому описанию в методических целях / В. В. Сафонова. – М. : Еврошкола, 2004. – 233 с.
- 2) Сафонова В. В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций / В. В. Сафонова. – Воронеж : Истоки, 1996. – 238 с.
- 3) Общевропейские компетенции владения иностранным языком: изучение, преподавание, оценка / Департамент современных языков Директората по образованию, культуре и спорту Совета Европы; Перевод выполнен на кафедре стилистики английского языка МГЛУ под общ. ред. проф. К. М. Ирисхановой. – М. : Изд-во МГЛУ, 2003. – 259 с.
- 4) Fulcher G. Evaluating language quality / G. Fulcher // Encyclopedia of Language and Education / Edit.: N. H. Hornberger ; University of Pennsylvania Graduate School of Education, USA. – 2008. – Vol. 7 : Language testing and assessment. – P. 163-169.
- 5) O'Loughlin K. Assessment at the workplace / K. O'Loughlin // Encyclopedia of Language and Education / Edit.: N. H. Hornberger ; University of Pennsylvania Graduate School of Education, USA. – 2008. – Vol. 7 : Language testing and assessment. – P. 71.